

การทำงานอาชีพ ป.๖

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

คำชี้แจง

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เล่มนี้ จัดพิมพ์ โดย บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

ผู้เรียบเรียง นางสาวน้อย สุวรรณมณี

ผู้ตรวจ
๑. นางสาวสุรางค์ พุ่มเจริญวัฒนา
๒. นางทิพรัตน์ นาสุข
๓. นายสมชาย สุธีกุล

บรรณาธิการ นางสาวสุภาภรณ์ โรมเริงฤทธิ์

หนังสือเล่มนี้ประกันคุณภาพโดยผู้ผลิต และจะต้องส่งให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบประเมินคุณภาพทางวิชาการ เพื่อออกใบอนุญาตให้ใช้ในสถานศึกษา แทนใบประกันคุณภาพของ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด กรณีที่พบข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาด กรุณาแจ้งให้ บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด ทราบเพื่อดำเนินการตามที่ระบุในใบประกันคุณภาพสื่อฯ (ปกหลัง) พร้อมทั้งแจ้งให้สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาทราบด้วย เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุญาตให้ใช้หนังสือ ในสถานศึกษาต่อไป

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

การทำงานอาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การทำงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

นาย สุวรรณมณี

ผู้ตรวจ

สุรางค์ พุ่มเจริญวัฒนา

ทิพรัตน์ นาสุข

สมชาย สุธีกุล

บรรณาธิการ

สุภาภรณ์ romeireguthi

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

การงานอาชีพ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง	น้อย สุวรรณณี
ผู้ตรวจ	สุรางค์ พุ่มเจริญวัฒนา ทิพรินทร์ นาสุษ สมชาย สุธีกุล
บรรณาธิการ	สุภาภรณ์ โรมเรืองฤทธิ์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

น้อย สุวรรณณี.

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6.-- กรุงเทพฯ : แม็คเอดูเคชั่น, 2562.

156 หน้า.

1. กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ--การศึกษาและการสอน
(ประถมศึกษา). I. ชื่อเรื่อง.

372.8

ISBN 978-616-345-132-3

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวน ๔,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ : ธันวาคม ๒๕๖๒

สงวนลิขสิทธิ์ตามกฎหมาย ห้ามลอกเลียน ไม่ว่าจะเป็นส่วนหนึ่งส่วนใด
ของหนังสือเล่มนี้ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษร

จัดทำโดย

 IMACEDUCATION

ส่งชานิตีสง่าย ไปรษณีย์ลาดพร้าว

ในนาม บริษัท แม็คเอดูเคชั่น จำกัด

๘/๘๘ อาคารแม็ค ซอยลาดพร้าว ๓๘ ถนนลาดพร้าว

แขวงจันทระเกษม เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑๐๙๐๐

โทร. ๐-๒๕๑๒-๐๖๖๑, ๐-๒๕๓๘-๒๐๒๒-๗ แฟกซ์ ๐-๒๕๓๘-๒๐๒๘

www.MACeducation.com

พิมพ์ที่ : หจก. ซี แอนด์เอ็น บ็อค

คำชี้แจง

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยเริ่มใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๑ และต่อมาได้ยกเลิกมาตรฐานและตัวชี้วัด สาระที่ ๒ การออกแบบและเทคโนโลยี และสาระที่ ๓ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โดยปรับเปลี่ยนชื่อกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ในปีการศึกษา ๒๕๖๓ เพื่อมุ่งหวังให้โรงเรียนและผู้เรียนเกิดการพัฒนาระบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของการปรับเปลี่ยนหลักสูตรข้างต้น บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด จึงได้มอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ได้ปรับปรุงพัฒนาหนังสือเรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลง และให้สอดคล้องกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙ และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี

โดยหนังสือเรียนแต่ละหน่วยการเรียนรู้จะให้ผู้ใช้หนังสือเรียนได้ทราบเป้าหมายการเรียนรู้ในตอนต้นหน่วยการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัดชั้นปี และทุกหัวข้อหลักนำเสนอแนวคิดสำคัญเพื่อให้ทราบถึงสิ่งที่เป็นความรู้ ความคิดที่เป็นแก่นสำคัญที่ต้องเรียนรู้ให้ลึกซึ้ง และการเรียนรู้ที่ดี ผู้เรียนควรได้ตรวจสอบความรู้ความเข้าใจเป็นระยะ ๆ ก่อนเรียนเรื่องใหม่ ดังนั้นในหนังสือเรียนจะมีการสอดแทรกกิจกรรมตรวจสอบการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่ได้เรียนผ่านมา เพื่อให้ผู้เรียนได้ตรวจสอบตนเอง หรือบางหัวข้ออาจเป็นการฝึกทักษะให้ชำนาญก่อน สิ่งเพิ่มเติมในหนังสือเรียนเล่มนี้ คือ กิจกรรมบูรณาการวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยี และวิศวกรรมศาสตร์ (STEM) ตามเป้าหมายสำคัญของการปรับหลักสูตรครั้งนี้ ซึ่งผู้เรียนและผู้สอนสามารถนำไปประยุกต์หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและผู้เรียน การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยใช้เทคโนโลยีการสื่อสารและสารสนเทศ (ICT) เป็นสิ่งจำเป็นที่ต้องค้นคว้าเพิ่มเติม ดังนั้นในหนังสือเรียนเล่มนี้จึงได้มีการเสริมเนื้อหาเพิ่มเติมที่ได้ผ่านการคัดกรองมาแล้วว่าเหมาะสมกับการเรียนรู้ แทรกไว้ในเนื้อหาบางหน่วยโดยใช้

สัญลักษณ์ ผู้เรียนสามารถใช้สมาร์ตโฟน สแกน QR Code หรือเปิดในเว็บไซต์ demo-plc.maceducation.com ทำายหน่วยการเรียนรู้ทุกหน่วยจะมีการสรุปบทเรียนสำหรับผู้เรียนได้ใช้เป็นข้อมูลสำคัญในการตรวจสอบองค์ความรู้ที่ควรได้รับการพัฒนาหลังจากเสร็จสิ้นการเรียนรู้ หรือเป็นสาระสำคัญที่ควรจดจำและทำความเข้าใจให้ถ่องแท้ ซึ่งนับว่าเป็นส่วนสำคัญอีกส่วนหนึ่งในการปรับปรุงหนังสือเรียนครั้งนี้ที่ได้พัฒนาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้จะมีคุณค่า มีประโยชน์ และช่วยส่งเสริมการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเป็นรากฐานสำคัญที่จะช่วยทำให้ประเทศไทยก้าวสู่ประเทศที่มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้วยการมีพลเมืองที่มีคุณภาพ มีความคิดสร้างสรรค์ ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปหลักสูตรครั้งนี้ และนโยบายประเทศไทย ๔.๐

บริษัท แม็คเอ็ดดูเคชั่น จำกัด

คำนำ

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ได้จัดทำขึ้นตามสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานและตัวชี้วัดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ สำหรับใช้เป็นสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ มีทักษะและความสามารถตามที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งครอบคลุมสาระที่ ๑ การดำรงชีวิตและครอบครัว และสาระที่ ๔ การอาชีพ ตลอดจนสอดคล้องกับทักษะแห่งอนาคตใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตของประชาชนคนไทยในฐานะการเป็นพลเมืองโลกที่ต้องดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งเทคโนโลยีพร้อมกับการรักษาความสมดุลของทรัพยากร พลังงานและสิ่งแวดล้อม

การนำเสนอเนื้อหาสาระของหนังสือเรียนจัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ จำนวน ๓ หน่วยการเรียนรู้ คือ **การทำงานและการปรับปรุงการทำงาน ทักษะการจัดการและการทำงานร่วมกัน และมารยาทในการทำงานร่วมกันและการวางแผนเลือกอาชีพ** ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระและความรู้ที่ทันสมัย มีแนวคิดสำคัญในแต่ละหัวข้อของเนื้อหา มีกิจกรรมตรวจสอบการเรียนรู้เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และมีกิจกรรมปฏิบัติที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติจริงที่สอดคล้องกับวัยของผู้เรียน มีกิจกรรมบูรณาการประจำหน่วยเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้แบบบูรณาการ พร้อมกับการสรุปเนื้อหาสาระทั้ง ๓ ด้าน (K-P-A) ให้ผู้เรียนได้ทบทวน และมีอภิธานศัพท์เพื่ออธิบายความหมายเพิ่มเติมของคำศัพท์เฉพาะที่ไม่ได้เป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปหรือเป็นคำใหม่หรือคำโบราณ

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน การงานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการเสริมสร้างความเป็นผู้นำในด้านการเรียน การทำงานการพัฒนาตนเองในการสร้างงาน สร้างอาชีพในอนาคตด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นพลเมืองที่มีคุณค่าของชาติ อีกทั้งยังคาดหวังว่าหนังสือเรียนเล่มนี้จะอำนวยประโยชน์ต่อคุณครูผู้สอนและผู้สนใจใฝ่เรียนรู้ทุกท่านได้เป็นอย่างดี

น้อย สุวรรณมณี

สารบัญ

หน้า

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ การทำงานและการปรับปรุงการทำงาน

๑

(ตรงตามมาตรฐาน ง ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒)

๑. งานดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน	๓
๑.๑ วัสดุอุปกรณ์งานครุฑ	๔
๑.๒ วัสดุอุปกรณ์งานดูแลรักษาบ้าน	๑๐
๑.๓ วัสดุอุปกรณ์งานเกษตร	๑๑
๑.๔ วัสดุอุปกรณ์ให้แสงสว่างในบ้าน	๑๓
๑.๕ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้า	๑๕
๒. งานปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์	๑๘
๒.๑ การปลูกผัก	๑๙
๒.๒ การปลูกไม้ดอกหรือไม้ประดับ	๒๙
๒.๓ การเลี้ยงปลาสวยงาม	๓๕
๓. งานบันทึกรายรับ-รายจ่ายและจัดเก็บเอกสารการเงิน	๔๓
๓.๑ ความหมายของการบันทึกรายรับ-รายจ่าย	๔๔
๓.๒ การบันทึกรายรับ-รายจ่ายของห้องเรียน	๔๕
๓.๓ วิธีการจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย	๔๖
๓.๔ การจัดเก็บเอกสารการเงิน	๔๘

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

๖๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ ทักษะการจัดการและการทำงานร่วมกัน

๖๑

(ตรงตามมาตรฐาน ง ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒)

๑. การเตรียม การประกอบ และการจัดอาหารให้สมาชิกในครอบครัว	๖๔
๑.๑ ความหมายและความสำคัญของอาหาร	๖๔
๑.๒ การเลือกซื้อและการเก็บรักษาอาหาร	๖๕
๑.๓ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร	๖๙
๑.๔ วิธีการประกอบอาหาร	๗๑
๑.๕ การประกอบอาหารบางชนิด	๗๕
๑.๖ การจัดอาหาร	๗๙

หน้า

๒. การประกอบ ติดตั้ง ของใช้ในบ้าน	๘๓
๒.๑ เครื่องมือช่างพื้นฐาน	๘๔
๒.๒ การประกอบ ติดตั้งราวตากผ้า	๘๑
๒.๓ การประกอบติดตั้งโคมไฟฟ้ากระแสดรง	๘๒
๒.๔ การประกอบติดตั้งที่แขวนพวงกุญแจ	๘๖
๓. การประดิษฐ์ของใช้ ของตกแต่ง	๘๙
๓.๑ ลักษณะของงานประดิษฐ์	๘๙
๓.๒ การประดิษฐ์กล่องใส่ของอเนกประสงค์	๑๐๓
๓.๓ การประดิษฐ์กรอบรูปจากกระดาษลูกฟูก	๑๐๖
๓.๔ การประดิษฐ์ที่แขวนผ้าเช็ดมือ	๑๐๘
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	๑๑๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ มารยาทในการทำงานร่วมกันและการวางแผนเลือกอาชีพ ๑๑๕

(ตรงตามมาตรฐาน ง ๑.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๓ และ ง ๔.๑ ตัวชี้วัดข้อ ๑, ๒)

๑. มารยาทในการทำงานร่วมกัน	๑๑๗
๑.๑ มารยาท	๑๑๗
๑.๒ มนุษยสัมพันธ์	๑๒๑
๑.๓ บุคลิกภาพ	๑๒๔
๑.๔ ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น	๑๒๖
๒. การวางแผนเลือกอาชีพ	๑๓๐
๒.๑ ความหมายและความสำคัญของอาชีพ	๑๓๑
๒.๒ การสำรวจตนเองเพื่อวางแผนเลือกอาชีพ	๑๓๓
๒.๓ การวางแผนเลือกอาชีพ	๑๓๗
๒.๔ คุณธรรมในการประกอบอาชีพ	๑๓๙

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ๑๔๖

บรรณานุกรม ๑๔๗

อภิธานศัพท์ ๑๔๘

หน่วยการเรียนรู้ที่

๑

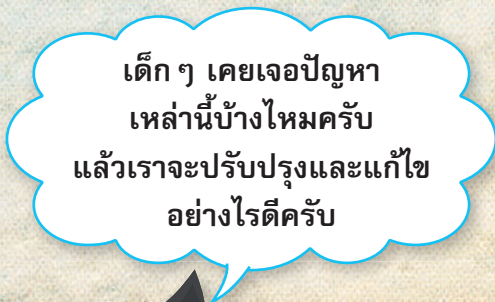
การทำงานและการปรับปรุง การทำงาน

สาระการเรียนรู้

- ๑ งานดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน
- ๒ งานปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์
- ๓ งานบันทึกรายรับ-รายจ่ายและจัดเก็บเอกสารการเงิน

ตัวชี้วัดชั้นปี

- ๑. อภิปรายแนวทางในการทำงานและปรับปรุงการทำงานแต่ละขั้นตอน (ง ๑.๑ ป.๖/๑)
- ๒ ใช้ทักษะการจัดการในการทำงานและมีทักษะการทำงานร่วมกัน (ง ๑.๑ ป.๖/๒)

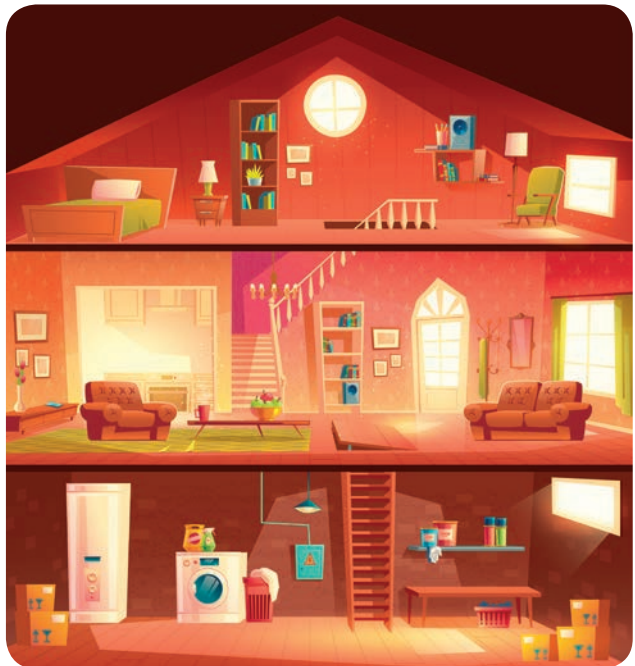
การทำงานในชีวิตประจำวัน ทั้งที่บ้านหรือที่โรงเรียนในบางครั้งอาจมีปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องต่างๆ ทำให้การทำงานไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เช่น ทำงานไม่สำเร็จ งานเสร็จล่าช้า ผลงานไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จึงต้องมีการปรับปรุงและแก้ไขการทำงานด้วยการปรับปรุงขั้นตอนต่างๆ ในการทำงานให้ดีขึ้นด้วยความคิดสร้างสรรค์ การนำความรู้ต่างๆ มาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานด้วยจิตใจที่อยากปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นและต้องระลึกเสมอว่า “การทำงานวันนี้จะต้องดีกว่าเมื่อวาน” แล้วต้องลงมือปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เช่น งานดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน งานปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ และงานบันทึกรายรับ-รายจ่ายและจัดเก็บเอกสารการเงิน

๑. งานดูแลรักษาสมบัติภายในบ้าน

แนวคิดสำคัญ

การดำรงชีวิตประจำวันของทุกคนต้องอาศัยปัจจัยสี่ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ทุกครอบครัวจึงต้องมีสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ และอุปกรณ์ต่างๆ จำนวนมากที่นำมาใช้ในชีวิตประจำวัน รวมไปถึงสิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องประดับตกแต่งบ้าน และเอกสารต่างๆ ที่เรียกว่า “สมบัติภายในบ้าน” ซึ่งต้องดูแลรักษาให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด ปลอดภัย สวยงาม อยู่ในสภาพที่สามารถใช้งานได้และใช้ประโยชน์ได้ยาวนาน ทั้งวัสดุอุปกรณ์งานครัว งานดูแลรักษาบ้าน งานเกษตร รวมถึงวัสดุอุปกรณ์ให้แสงสว่าง และเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ

สมบัติในบ้านต้องดูแลรักษาให้เป็นระเบียบ สะอาด ปลอดภัย พร้อมใช้งานและใช้งานได้ยาวนาน

๑.๑ วัสดุอุปกรณ์งานครัว

งานครัว เป็นงานในชีวิตประจำวันที่สำคัญและจำเป็นมาก เพราะเกี่ยวข้องกับการประกอบอาหารสำหรับนำมาบริโภคในครัวเรือน โดยต้องเน้นเรื่องความสะอาดและความปลอดภัยเป็นสำคัญ ดังนั้น วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ประกอบอาหารหรือภาชนะสำหรับใส่อาหารต้องสะอาด ไม่มีสิ่งสกปรกและสารพิษปนเปื้อน เพราะอาหารที่สะอาดถ้านำไปใส่ในภาชนะที่สกปรก อาหารย่อมสกปรกตามไปด้วย จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้คนในครอบครัวเจ็บป่วย เช่น ปวดท้อง ท้องเสีย อาเจียน เนื่องจากรับประทานอาหารที่มีเชื้อโรคปนเปื้อน

วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในงานครัวมีมากมายหลายชนิด สำหรับอุปกรณ์ที่ทุกคนครัวต้องดูแลเป็นพิเศษในเรื่องความสะอาด ความปลอดภัยในการใช้งานและการจัดเก็บ มีดังนี้

๑. มีด เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในการปอก ตัด หั่น ผ่า สับ และซอยอาหารสด อาหารแห้ง เพื่อให้อาหารนั้นมีขนาดและรูปร่างตามที่ต้องการ มีดมีหลายชนิด หลายขนาด บางชนิดใช้งานได้เฉพาะอย่าง เช่น มีดสองคมสำหรับปอก มีดที่มีคมคล้ายใบเลื่อยใช้สำหรับหั่นเนื้อ จึงควรเลือกใช้ให้ถูกประเภทเพื่อป้องกันอันตรายในการใช้และการชำรุดเสียหาย หลังการใช้งานต้องล้างทำความสะอาด เช็ดให้แห้ง และควรวางไว้ในที่ปลอดภัย หรือเก็บไว้ในที่เก็บมีด

มีดปอกเปลือก

มีดสับ

ที่เก็บมีด

๒. เขียง เป็นอุปกรณ์ที่ใช้คู่กับมีด เขียงมี ๒ ชนิด คือ ชนิดที่ทำจากไม้เนื้อแข็งและชนิดที่ทำจากพลาสติกแข็ง หลังจากใช้งานหั่นหรือสับทุกครั้ง ให้ใช้มีดขูดหน้าเขียงออก เพื่อให้ทำความสะอาดง่ายขึ้น และล้างทำความสะอาดด้วย น้ำยาล้างภาชนะ ตามด้วยน้ำสะอาดและเช็ดให้แห้ง ถ้าเป็น เขียงไม้ต้องนำไปผึ่งแดดเพื่อป้องกันเขียงขึ้นรา ก่อนนำไป ใช้งานทุกครั้งต้องล้างน้ำเพื่อชะล้างฝุ่นละอองที่อาจติดอยู่ ให้ออกไป

เขียงไม้

เขียงพลาสติก

๓. จาน เป็นอุปกรณ์ที่ใช้ในครัว มีทั้งจานข้าวและจานใส่อาหาร ทำจากวัสดุ หลากหลายชนิด เช่น พลาสติก เมลามีน กระเบื้อง แก้ว สแตนเลส และโลหะเคลือบ ซึ่งควร เลือกใช้ให้เหมาะสมกับอาหารที่ใส่ จานทุกชนิดหลังจากใช้งานแล้วควรกวาดเศษอาหาร ออกให้หมดก่อนนำไปล้างด้วยน้ำยาทำความสะอาดและน้ำสะอาด เช็ดหรือผึ่งให้แห้ง แล้วเก็บรักษาไว้ในที่มิดชิดเพื่อป้องกันฝุ่นละอองและแมลงต่างๆ ในบ้าน

ลักษณะของจานที่ใช้ในครัวเรือน

๔. ถ้วยและชาม ถ้วยเป็นภาชนะก้นลึกและมีขนาดเล็กกว่าชาม ใช้สำหรับใส่อาหาร คาวหวานประเภทน้ำ ทำจากวัสดุแบบเดียวกับจาน หลังจากใช้งานแล้วให้ดูแลและเก็บรักษา เช่นเดียวกับจาน

ถ้วยและชามที่ทำจากกระเบื้อง พลาสติก และไม้

๕. ขวดน้ำ ที่นิยมใช้มีทั้งที่เป็นขวดแก้วและขวดพลาสติก ส่วนแก้วน้ำมีทั้งที่เป็นแก้วพลาสติก สเตนเลสและกระเบื้อง แก้วน้ำหลังจากใช้งานทุกครั้งต้องทำความสะอาดด้วยน้ำยาล้างภาชนะ ล้างด้วยน้ำสะอาดจนหมดกลิ่นน้ำยาก่อนนำไปคว่ำไว้ในภาชนะให้แห้ง ส่วนขวดน้ำควรล้างทำความสะอาดด้วยน้ำอุ่นอย่างน้อยเดือนละ ๒ ครั้ง เพื่อกำจัดตะกอนที่ก้นขวด

ขวดน้ำและแก้วน้ำชนิดต่างๆ

๖. ภาชนะสำหรับหุงต้ม ประกอบด้วย หม้อหุงข้าว หม้อแกง กระทะ ซึ่งมีทั้งที่ทำจากอะลูมิเนียม สเตนเลส เครื่องเคลือบ เครื่องปั้นดินเผา และหม้อไฟฟ้า มีวิธีการใช้ดังนี้

๖.๑ ชนิดอะลูมิเนียม เป็นโลหะอ่อน ไม่ควรใส่อาหารที่มีรสเปรี้ยวหรือเค็มจัด เพราะจะเกิดการกัดกร่อน ทำให้ภาชนะเสียหาย อาหารเสียรสชาติ เมื่อรับประทานเข้าไปอาจเป็นอันตรายต่อร่างกายได้ หลังจากใช้ภาชนะชนิดนี้ต้องรีบล้างด้วยน้ำยาล้างภาชนะ แล้วตามด้วยน้ำสะอาด ใช้ผ้าสะอาดรีบเช็ดให้แห้งจนเกิดเงางาม เพราะหากปล่อยทิ้งไว้จะเป็นคราบหรือจุดดำ ดูไม่สวยงาม

ภาชนะที่ทำจากอะลูมิเนียม